

filmoteca *Persèpolis*

Agnès Rotger

Escriptora

agnesrotger@dunyo.cat

«Vull ser l'última profeta», revela la Marjane, ben decidida, a la seva àvia. I ella li promet que la seguirà, oi tant, perquè la Marjane proclama un món de pau i igualtat, i on tothom podrà menjar pollastre rostit cada dia. La nena té deu anys, viu en una família ideologitzada i d'esquerres, i s'imagina un Déu que dialoga al cel amb Karl Marx. Som a l'Iran de 1979.

Persèpolis és una pel·lícula de dibuixos animats basada en l'autobiografia que va publicar en forma de còmic la dibuixant Marjane Satrapi el 2000 —publicat en català per l'editorial Norma. I si la versió impresa de la història va tenir un gran èxit mundial, no va quedar gaire enrere l'audiovisual, coescrita per Satrapi i el francès Vincent Paronnaud. El film es va estrenar el 2007 i va guanyar el Premi Especial del Jurat al Festival de Canes, es va endur dos premis César i la nominació a l'Oscar com a millor pel·lícula d'animació —va acabar guanyant *Ratatouille*.

A través d'uns dibuixos en blanc i negre com els del còmic, nets i expressius, coneixem la història de Marjane des que és una nena estimada,

alegre i ingènua —una nena normal, vaja— fins que es converteix en una adulta a qui li costa pair tot el dolor que ha viscut personalment i com a persona crítica en la societat extremadament autoritària en què es va convertir l'Iran. El to de la pel·lícula reflecteix perfectament aquests dos punts de vista: l'infantil, naïf i il·lusionat, i l'adult sovint desesperançat, però també capaç de tornar a lluitar una vegada i una altra per reconduir la vida.

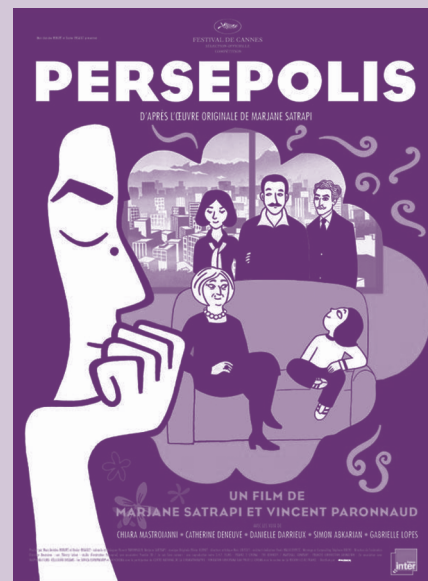
Marjane Satrapi, l'autora i protagonista, és descendent de l'última dinastia de xas perses, una cultura antiga, rica i orgullosa que té molt poc a veure amb l'integrisme islàmic agressiu i ignorant que es va imposar a Iran des dels anys 1970. Un símbol de l'antiga cultura que els iranians recorden amb tant d'orgull és justament el jaciment de qui ha pres el nom la pel·lícula: Persèpolis. Va ser la capital de l'imperi durant més de dos segles, fins la conquesta d'Alexandre Magne. Però com van passar d'una cultura culta, rica i respectada a un estat sense llibertats, tancat i hostil a qualsevol tret occidental? La pel·lícula ens en dóna algunes pistes.

Persèpolis ajuda a entendre què va passar durant la Revolució Islàmica de l'iatol·là Khomeini i la terrible opressió que ha viscut la seva població, amb qui ens podem identificar perfectament

Per tot plegat, *Persèpolis* és d'aquelles pel·lícules que deixen positiu: perquè ens fem a la pell de la Marjane, amb uns dibuixos que s'utilitzen amb intel·ligència per transmetre d'una manera viva el que ella viu i sent, i també perquè ens presenta un Iran més enllà dels tòpics maximalistes de país fanàtic. Ajuda a entendre què va passar durant la Revolució Islàmica de l'iatol·là Khomeini i la terrible opressió que ha viscut la seva població. El 1979 el poble malvivia, les presons s'omplien d'opositors —com l'oncle comunista de la Marjane— fins que va esclatar la revolució. I ella, amb la seva família culta i occidentalitzada, va compartir les esperances de canvi que van fer aixecar el poble iranià en contra del règim corrupte del xa Mohammad Reza Pahlavi, instaurat en un cop d'estat instigat pels EUA, i que vivia luxosament gràcies als seus acords amb països estrangers per l'explotació del petroli. El problema va arribar després, quan, expulsat el xa, els presumptes alliberadors van imposar un règim teocràtic i autoritari. Com podia acceptar una nena que havia d'anar tapada de dalt a baix sense que se li escapés ni una mata de pèl, que no podia escoltar

música, i que l'escola passés a adocrinar? La resposta és senzilla: no podia. La seva actitud de resistència i rebel·lia contra la mentida oficial i les lleis que no li permetien viure amb llibertat va arribar a inquietar tant la seva família, que amb només catorze anys la van fer anar a estudiar, sola, a Viena.

Fins ara, als festivals internacionals de cinema només hi havien arribat pel·lícules iranians com les de Kiarostami, Panahi o Makhmalbaf, que potser no eren les que desitjarien les autoritats d'Iran per explicar el país, però cap no havia atacat de manera tan frontal la revolució islàmica com *Persèpolis*. Quan es va presentar a Canes, el govern de Teheran es va queixar perquè s'havia programat i va dir que era «*un retrat irreal de les conseqüències i èxits de la Revolució Islàmica*». Els vint minuts d'ovació del públic del dia de la projecció van fer callar aquest gest inútil. I la Marjane, amb 38 anys, va tornar a ser per un moment aquella nena que volia ser profeta, i va arrencar a plorar. ■

Persèpolis
Marjane Satrapi i Vincent Paronnaud
2007